

Човечеството се дели на такива, които с радост се отправят вечер към постелята, и такива, които се боят да си легнат. Първите гледат на леглото си като на безопасно гнездо, докато вторите съзират заплаха в голотата на съня. За едните мигът на лягане предполага край на грижите, а за другите, напротив – тъмнината събужда вихрушка от пагубни мисли и ако зависи от тях, биха спали през деня, като вампирите. Усещал ли си някога ужаса на нощта, стихията на кошмарите, мрака, който нашепва ледено във врата ти, че макар и да не знаеш още колко ти остава, ти си просто един осъден на смърт? Ала на следващата сутрин животът отново избухва с веселата си заблуда за вечност. Това е историята на една дълга нощ. Толкова дълга, че продължи няколко месеца. Макар че всичко започна в една ноемврийска вечер.

Сутринта бе валил дъжд, примесен със сняг, но в този час небето представляваше суха оловносива плоскост. Студът се надигаше от надгробните плочи и коравата земя и като леден език облизваше глезените. По-възрастният гробар изтри скришом с ръкав влагата от носа си. Това беше последният покойник за деня, бърбреците го боляха въпреки пояса и му се щеше вече да свършва. На всичко отгоре беше едно от тия мръсни погребения, на които никой не ходи – я дойдат трима-четирима, я не, тъжна работа, и за капак – такъв ужасен ден, такава тъмница, такъв мраз. Безлюдните погребения и погребенията на деца бяха най-неприятни. Старият гробар си пое въздух и бутна ковчегата от страни, та да тръгне по водачите и да влезе правилно в нишата. Какъв студ, по дяволите! – рече си вкочанен. Но на умрелите вътре със сигурност им е по-студено, добави той по навик. Погледна към младия си колега – беше як като бик и се потеше и пръхтеше като говедо. Е, тоя тук няма никакви грижи, помисли си старецът с ненавист, докато самият той вече се чувстваше с единия крак в гроба. Старост – нерадост. Поставаи ръце върху болните си бърбреци и се обърна към най-близкия опечален.

– Да привършваме ли?

Въпросът остана без отговор – онзи стоеше като вцепенен. Гробарят погледна въпросително към втория мъж, който се почувства задължен да направи нещо и разтърси леко ръката на вдовеца.

– Матиас... Матиас...

– А?

– Хората питат дали да привършват.

– Дали... какво?

– Да свършват ли – поясни притеснено братовчедът на Рита.

– А, да, да.

Матиас се помъчи да се съсредоточи върху това, което виждаше. Братовчедът потропваше с крака по земята, за да се стопли; гробарят здравеняк събираше инструментите, а другият замазваше с хоросан отвора на нишата. Мистрията стържеше по камъка. Тих, влудяващ звук. Погребалният агент се приближи към него и зашепна нещо неразбираемо; носеше някакви листове и химикалка, която пъхна експедитивно между пръстите му. Матиас предположи, че трябва да подпише, и драсна две ченгелчета там, където му сочеше нокътят на мъжа. Оказа се трудно, защото всичко му се струваше далечно, много далечно, в оттатъшния край на тъмен тунел, откъм погрешната

страна на далекоглед. От това разстояние нишите му заприличаха на касетите за багаж на гарата. Рита щеше да се разсмее, ако ѝ го кажеше.

– Моите съболезнования, Матиас.

– Да, да.

– Беше чудесна жена.

– Да.

Гробарите вече бяха изчезнали, а сега се разотиваха и останалите. Болногледачката. Братовчедът. Шефката на Рита от консултантската агенция. Притеснени, забързани. Копнеещи да се измъкнат час по-скоро от необятната ледена нощ, която се спускаше над вдовеца. Засрамени, че са толкова малко. „Ако знаех, щях сам да се обадя на хората, но този човек не приема помощ“, оправдаваше се пътем братовчедът пред болногледачката: чувстваше се задължен да опази честта на семейството. Тогава никой от тях не знаеше, че повече няма да види Матиас. Но дори да знаеше, едва ли щеше да се разтревожи: мъката притежава отрицателен магнетичен заряд, тя е като магнит, който отблъсква, вместо да привлича. И ето ги там тримата, устремени почти тичешком към изхода в желанието си да напуснат възможно най-бързо това печално място.

Матиас обаче не усещаше мъка. Не. В действителност не усещаше нищо. Дори студа, който се надигаше на талази от влажната пръст. Той премигна и погледна небето. Беше черно като... Черно като... Не успя да намери сравнение за това небе, защото беше по-черно от най-черното нещо, което някога беше виждал, по-черно и от думата чернилка. Нощта се бе спуснала много бързо. Къде се намирам? – запита се той изведнъж, внезапно объркан, жегнат от паниката, зашеметен. И сам си отговори: на гробищата. Току-що погребях Рита. После пак спокойното нищо вътре в него. Нито един удар на сърцето, нито един малък спомен в съзнанието. Покоят на смъртта, заглушаващ всичко.

Напусна енорийското гробище, без да мисли; краката му сами намираха пътя. Седна в таксито, потегли и се отправи към близката автомагистрала М-30 в същото механично вцепенение. Градът край него сияеше, изпълнен с живот и облян от светлина, претъпкан с коли. Матиас се гмурна в металната река и се остави да го води течението. Винаги бе обичал да кормува. Да кормува, без да държи сметка за движенията си, доверявайки се на шофьорските си навици. Докато ръцете му стискаха волана, той си помисли за влак. Или по-скоро за метро. За трясъка на приближаващата се композиция, за вагона, който го връхлита с рев и свистене, неудържимо, за колелата, които мачкат и разкъсват. Както и за смъртта като безметежно убежище, скривалище, в което човек може да се сгуши. Помисли и за камата, която винаги носеше в жабката, и се опита да си представи кратката и студена болка, която би предизвикало острието ѝ при прерязване на гърлото. Но после, за пръв път от толкова часове насам, се сети за Чучо и Пера.

Излезе от околоръстното и подкара към вкъщи. Познаваше пътя на пръсти, но колкото повече приближаваше квартала си, толкова по-далече се чувстваше. Далече от света и от самия себе си, далече от ежедневието и от здравия разум.

– Добър вечер. До площад „Куатро каминос“, ако обичате.

Матиас стреснато се обърна и погледна пътника, който току-що се бе качил в колата му, използвайки спирането на светофара.

– Площад „Куатро каминос“, ако обичате – повтори мъжът.

Матиас усети как гневът се надига с рев в гърдите му, гейзер от ярост и отчаяние.

– Слизай от колата ми! Слизай веднага! – изкрещя той така силно, че викът му отекна чак в слабините.

Сащисан и ужасен, клиентът се сви на седалката: стеснителен компютърен специалист на четирийсет и девет години, който никога не се бе изправял пред подобен изблик на насилие, а това в наше време си е голям късмет.

– Слизай, тъпако! – изрева отново Матиас с пълно гърло, забелязвайки, че на излизане думите остъргваха гласните му струни.

Човекът започна трескаво да търси дръжката на вратата, докато най-сетне успя да отвори и изскочи на тротоара. Матиас потегли побеснял, разтреперан, уплашен от силата на омразата си. Би го убил, без да му мигне окото. Преглътна с мъка. С последни остатъци от здрав разум угаси зелената лампичка и сложи надписа „заето“. Криволичеше по шосето като пиян. Неколцина шофьори му изсвириха с клаксони, ала градският шум долиташе до него приглушено, отдалеч. Нещо ставаше с ушите и очите му, нещо, което му пречеше да вижда и да чува нормално. Чувстваше се безкрайно уморен: не помнеше от колко дни не е спал. Нито ял. Вече приближаваше тяхната улица, но не успяваше да я познае. Градът трептеше, губеше очертанията си, пулсираше като неясна жива маса в такт с болезнените удари в слепоочията му. Паркира на ъгъла. Страхуваше се да се качи в празния апартамент.

За щастие входната врата беше затворена и портиерката не се виждаше никъде. Запали осветлението на площадката и то зачатка като стар таксиметров апарат. Как можа да забрави за Чучо и Пера? Не ги беше хранил поне от два дни. Нито ги бе извеждал. Чу скимтенето им зад вратата. Съвсем тихичко, понеже бяха бездомни кутрета, които Рита беше прибрала от улицата, и животът навън ги бе научил на кротост и послушание. Щом отвори вратата, те се стрелнаха и се заплетоха в краката му. Дребни, хилави, неугледни, неподобни животински изчадия. Той – кафеникав и петнист, с миша козина. Тя – сивкава и топчеста, с щръкнал от муцуната ѝ крив зъб. Такива грозилцища не се кръщават с истински имена, бе казал той на Рита, когато ги донесе. Затова продължиха да ги наричат Чучо и Пера. Матиас си ги припомни свити на кравай в скута на жена му, когато болестта бе избухнала като бомба. Когато се зададе краят.

Преглътна с усилие болката, стиснала гърлото му, и погледна навътре към дома си. Коридорът се губеше в тъмнината.

– Не – произнесе той на висок глас. – Не.

Осветлението на площадката угасна и мракът се стовари отгоре му. Матиас почувства прилив на паника и заопипва стената, докато попадне на ключа. Кутретата скимтяха в краката му и ближеха глезените му с отчаяно въодушевление. Той се наведе и ги вдигна. После затвори вратата с ритник и слезе тичешком по стълбите. Спря чак когато стигна до таксито и пусна животните на седалката до шофьора, където те застанаха учудващо мирни, уплашени. Потегли рязко, с ясното съзнание къде отива. На парцела. В малката вила, която двамата с Рита си строяха във Вилиявисиоса де Одон. Т.е. вилата, която никога нямаше да си построят. В този ненатоварен час стигна до предградието само за дващестина минути. Преди да влезе в комплекса, спря в „Макдоналдс“ и купи няколко хамбургера за кучетата. Устата му се напълни със слюнка, въпреки че никога не бе харесвал тази топла и мазна миризма. Откри засрамен, че е гладен, много гладен. Възможно ли беше човек да изпитва глад,

когато преживява края на всичко на този свят? Унизен от потребностите на тялото си, от стремежа на плътта да живее (бледата и изстрадала плът на Рита, маркучите на дренажите, синкавите петна, раните), Матиас купи още два хамбургера за себе си. До вилата не беше далеч, но сладникавата воня на храната проникна навсякъде в таксито.

Беше поставил тоя покрив със собствените си ръце, керемидата по керемидата. И скромните стени бе иззидал сам в свободното си време, защото на млади години бе работил по строежите и умееше да върти мистрията. Къщурката вече беше покрита, прозорците и входната врата – поставени, радиаторите – монтирани, долната баня – завършена. Но оставаха вътрешните врати и кухнята, както и боядисването, пък и подът беше още на гол цимент. Ток имаше, но единственият източник на светлина беше увисналата на дълъг кабел крушка, а водата идваше от крана в градината по зелен маркуч. То и градина нямаше, разбира се, въпреки че Матиас я наричаше така. Парцелът представляваше парче кафеникава спечена пръст, с разпилени навред строителни отпадъци, чували пясък и инструменти. По средата на мръсния и безутешен пуцинак малката, но масивна къща приличаше на самотен зъб в устата на старец.

Той се пресегна да запали крушката, но тя, изглежда, беше изгоряла. Слепешком, внимавайки да не настъпи изнервените животни, Матиас опипа пода, докато намери стария портативен телевизор, който бяха донесли тук, когато Рита се влоши, когато вече дори не можеше да чете, за да гледа по някой филм и да се развлича, докато той работеше по постройката. Включи апарата, но без звук. От екрана бликна бледо треперливо сияние, което освети стаята едва-едва. Вятърът влизаше през неуплътнените прозорци и вътре цареше адски студ. Гробовен студ, помисли си Матиас, и му се стори, че чува пясъчното стържене на мистрията на гробаря по плочата. Намираще се в стаята, определена за всекидневна: правоъгълно помещение с два прозореца. Печалната и променлива светлина от телевизора хвърляше сенки по стените. Имаше два почти продънени плетени стола, люлеещото се кресло, на което седнаше Рита, купчина инструменти и баданарки, две-три стари тенджери с остатъци от боя за проба, няколко рула от мушамата, с която застла покрива, преди да нареди керемидите, и подвижна стълба. А също така кофа, два парцала, пет-шест флакона с препарати за почистване, гумени ръкавици, проскубана метла. Всичко поставено в строен ред в единия ъгъл – малката домакинска войска, която Рита бе донесла в добрите времена, за да почиства строителната площадка. Никога няма да довърша тая къща, зарече се свирепо той. И се оказа прав, така и не я довърши.

Полуслепешком в синкавия сумрак изми една от тенджерите и даде вода на животните; после грабна ролките мушама, разстла ги в ъгъла и седна отгоре, облегал на стената. Извади хамбургерите, които бяха още топли благодарение на опаковката от фолио, и ги подели с палетата. Усилието от яденето изчерпа малкото сили, които му бяха останали. Чувстваше някакъв вид вцепенение, безкрайна, подобна на изстребление умора. На немия екран се кипреше пицна силиконова блондинка, която не спираше да се хили. Матиас се плъзна на една страна, докато накрая легна на пода, свит като зародиш, и се загърна с дебелото си яке. Зъзнеше. Кутретата се сгушиха на кравай в кухнята пред корема му, притиснаха се плътно и втрениха в него, без да мигат, кръглите си очи. Бяха уплашени от промяната в обичайното им ежедневие, от отсъствието на Рита, от миризмата на мъка, която излъчваше Матиас, а муцунките им

безпогрешно надушваха. Мъката мирише на студен метал, биха ти казали кучетата, ако можеха да говорят. Матиас погали грапавите им топли телца: истинско облекчение в мразовитата нощ. Придърпа останалата част от мушамата и се зави с нея, доколкото можа. Днес, спомни си той внезапно, беше рожденият му ден. Навършваше четирийсет и пет. Колко излишна болка, помисли. И потъна в сън, както камъкът потъва в кладенец, а светлосенките на телевизионните образи танцуваха безмълвно по лицето му.